

[opis]

Dogonowie z bliska to rodzaj antologii zawierającej artykuły mojego autorstwa, powstałe w ciągu ostatnich lat (najstarszy jest jednak z 1987 roku), będące ukoronowaniem o wiele dłuższej znajomości z mieszkańcami masywu Bandiagara i ich kulturą. Są one wynikiem moich wieloletnich wędrówek po kraju Dogonów, wielu długich rozmów czy „obserwacji uczestniczących”, po prostu – bliskich kontaktów z Dogonami.

Dogonowie, jak wiele innych grup etnicznych kontynentu afrykańskiego, są nosicielami oryginalnej kultury, nierzadko zupełnie obcej naszemu europocentrycznemu postrzeganiu świata. Poczynając od tradycji oralnej jako zasady przekazywania wiedzy i jej funkcjonowania, poprzez segmentarny układ jej „posiadania”, a kończąc na znalezieniu następcy i przekazaniu mu, na kolejne pokolenie, własnego „depozytu”. Jeśli dodamy do tego różne poziomy wtajemniczenia i kompetencji, sytuacja staje bardzo skomplikowana. Badania terenowe prowadzone w takim środowisku nie są proste, wymagają uważnej i stałej weryfikacji oraz odpowiedniego doboru informatorów. Konieczny jest czas i doświadczenie. Ktoś, kto zawita do kraju Dogonów na krótko, z wykupioną wycieczką czy nawet indywidualnie, ma niewielkie szanse na dowiedzenie się czegoś „nowego” czy „oryginalnego” o ich kulturze. Podobnie było w moim przypadku. Początkowo wszystkie przekazy przyjmowałem „na wiarę”, z czasem moi informatorzy i zwykli rozmówcy zaczęli się orientować, że zadający pytania coraz głębiej draży temat i nie wszystko można wytłumaczyć mu w „prosty” sposób, bez konieczności przekazania kolejnej części tego, „co zakryte”. Już te pierwsze przekazy, czasami dość niekompletne, zamieszczane potem w artykułach, stały się dowodem na długą drogę, którą trzeba było pokonać, zanim doszło się do wyników zadowalających obie strony. Być może dzisiaj te najwcześniejsze nie powstałyby w takim kształcie. Dążenie do prawdy obligowało mnie do dalszych działań.

Ze wstępu

[spis]

Rozdział pierwszy

Wprowadzenie do historii polskich badań afrykanistycznych. Gdzie kraj Dogonów, a gdzie Polska?

Rozdział drugi

Tradycjonalizm kulturowy Dogonów z Mali

Rozdział trzeci

Atmo Doumbo – refleksje nad systemem władzy i stratyfikacją społeczną Dogonów

Rozdział czwarty

Sztuka Afryki u progu XXI wieku – refleksje etnologa

Rozdział piąty

Czy w Afryce jest jeszcze miejsce na tajne związki – rzecz o stowarzyszeniu

Awa u Dogonów

Rozdział szósty

Ukryty wymiar afrykańskiej przestrzeni

Rozdział siódmy

Afrykański obraz świata białych – między kultem *cargo* a postawą roszczeniową.

Na przykładzie Dogonów z Mali

Rozdział ósmy

Plemiona Afryki Zachodniej wobec globalizacji

Rozdział dziewiąty

Pochwała afrykańskiej tradycji oralnej

Rozdział dziesiąty

Afryka – kontynent specjalnej troski?

Rozdział jedenasty

Wioska Dogonów jako symbol ciała mitycznego przodka, czyli co zostało z mitu?

Rozdział dwunasty

Yaa iye-i la (Wczoraj to nie dzisiaj) – rozwój i zmiana w kulturze Dogonów (Mali)

Rozdział trzynasty

Dziś prawdziwych masek w Afryce już nie ma...?

Rozdział czternasty

„Jesteśmy innej rasy i dlatego nasz dom nie jest dla nich” – piętno wykluczenia
w społeczeństwie afrykańskim

Rozdział piętnasty

Is it safe? Bezpieczeństwo kulturowe – co to takiego ?

Rozdział szesnasty

Czy współczesna Afryka zatracą zdolność komunikowania się?

Rozdział siedemnasty

Oryginał, kopia... fałszerstwo. Rozważania na temat współczesnej sztuki afrykańskiej

Rozdział osiemnasty

Etnolog pod presją zmian w Afryce

Zakończenie

Bibliografia

Spis ilustracji

Ilustracje